

Meer oranjetipjes vliegen verder

Tekst:

Chris van Swaay
De Vlinderstichting
Calijn Plate &
Arco van Strien
CBS

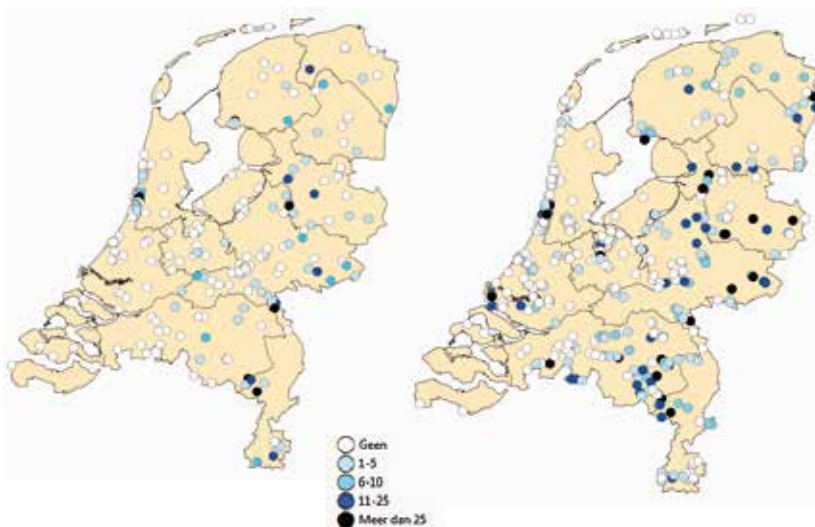
Het oranjetipje hoort tot onze meest geliefde voorjaarsvlinders. Een voorjaar zonder oranjetipjes is lastig voor te stellen voor vlinderaars. En we zien ze de laatste jaren op steeds meer plekken. Of menen we dat? Tijd om met het Landelijk Meetnet Vlinders in meer detail te kijken.

Chris van Swaay

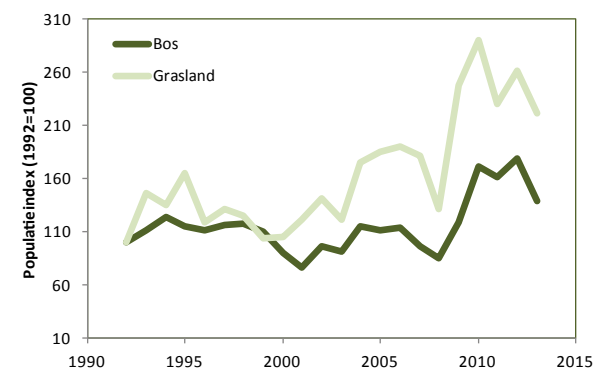
Zijn er meer waardplanten voor het oranjetipje?

Het gaat goed met het oranjetipje. Vergeleken met 1990 is de soort nu bijna drie keer zo talrijk. De soort kan op veel plekken gevonden worden, maar het meest nog langs bosranden en op vochtige graslanden. Dan zien we dat de soort het vooral op graslanden goed doet, duidelijk beter dan in bosranden (figuur 1). Deze indexen zijn een maat voor het aantal vlinders: de populatiegrootte.

Figuur 2: Verspreidingskaartjes van het oranjetipje in 1992 (links) en 2012 (rechts).

De verspreiding van het oranjetipje is ook uitgebreid. De kaartjes (figuur 2) tonen de verspreiding en het aantal vlinders op de vlinderroutes in 1992 en in 2012. In 1992 kwam het oranjetipje vooral in lage aantallen in hoog Nederland voor (met een paar routes met veel vlinders) en in de duinen bij Haarlem. Dat beeld ziet er in 2012 een stuk beter uit: op heel veel routes worden

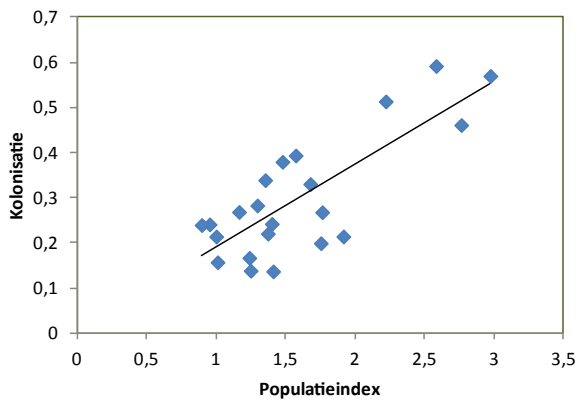

Figuur 1: Populatieindex van het oranjetipje in bos en op graslanden.

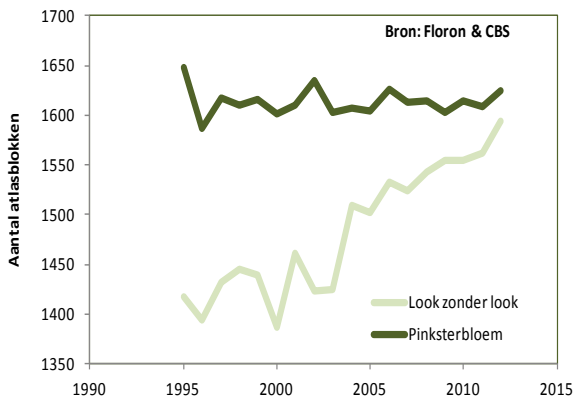
oranjetipjes gezien, en bovendien in hogere aantallen. Een nieuwe techniek maakt het mogelijk om met losse waarnemingen te kijken naar de kolonisatie (occupancy modeling): hokken die in het ene jaar niet, en in het volgende jaar wel bezet zijn. Zou het zo zijn dat een hoger aantal oranjetipjes leidt tot meer kolonisaties? In figuur 3 wordt de relatie tussen de Nederlandse populatieindex en de kolonisatie gegeven: een duidelijk positief verband: hoe meer oranjetipjes, hoe meer nieuwe hokken worden gekoloniseerd. Waar meer oranjetipjes zijn, gaan ze dus verder vliegen.

De vraag is natuurlijk waarom het zo goed gaat met het oranjetipje. Een van de redenen zou een toename van het aantal waardplanten kunnen zijn. Voor bossen is dat vooral look-zonder-look, op graslanden meestal pinksterbloem. We zien dat look-zonder-look is toegenomen, terwijl pinksterbloem min of meer gelijk is gebleven. Gek genoeg is het oranjetipje juist op graslanden steeds talrijker geworden (waar pinksterbloem de waardplant is), terwijl hij in bosranden (waar vooral look-zonder-look groeit) juist minder sterk in aantal is toegenomen (zie figuur 4).

Maar er kunnen nog veel andere factoren zijn. Juist een voorjaarssoort als het oranjetipje profiteert van de klimaatopwarming met steeds warmere voorjaren. Zoals altijd zal het wel een complex van factoren zijn. We blijven het volgen.

Figuur 3: Relatie tussen de populatieindex (x-as) en de kolonisatie van nieuwe kilometerhokken (y-as). Kolonisatie is de jaarlijkse kans dat een onbezet hok wordt bezet.

Figuur 4: Trend van look-zonder-look en pinksterbloem in Nederland (data: Floron/CBS).

Meetnet Vlinders

Het Landelijk Meetnet Vlinders is een samenwerkingsproject van De Vlinderstichting en het CBS, in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), in opdracht van Economische Zaken. Dankzij dit meetnet kunnen we de ontwikkelingen in de vlinderstand nauwgezet volgen. Alle hulp en medewerking is welkom. Wilt u meedoen, dan kunt u zich aanmelden bij De Vlinderstichting (info@vlinderstichting.nl) of 0317 467346).

Chris van Swaay

Het oranjetipje is op graslanden steeds talrijker geworden.

Doe mee met de tuinvlindertelling

Op 1, 2 en 3 augustus is de zesde tuinvlindertelling van De Vlinderstichting. Vorig jaar werd een recordaantal vlinders doorgegeven in een recordaantal tuinen. De dagpauwoog was de vlinder die op het juiste moment piekte en het meest werd gezien.

Hoe doe je mee?

Tel ongeveer een kwartier de vlinders in je tuin. Schrijf alle soorten op die je ziet en geef door wat je hebt gezien. Dat kan via de app die je kunt downloaden in de App Store of via Google Play. Of via de website www.vlindermee.nl.